

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**יומא דהילולא של מרן בעל הישמח
משה הרה"ק רבי משה טייטלבוים
אבד"ק אוהעל זי"ע בן הר"ר צבי
הירש כ"ח תמוז (תק"ט)**

גדול שקידתו והתמדתו ורב לימדו אין להעריך, דעת אנושי לא יוכל להבין איך היה בכח בר אינש ללמוד ולהבין ולזכור כל כך, כפי אשר מצאו בפנקס קטן אשר בו נרשם ונכתב בכתיב"ק, שקבע לו חוק ללמוד בכל יום ויום ובכל לילה ולילה: תנ"ך עם כמה וכמה מפרשים; מדרש וילקוט; ש"ס למיגמר ולמסבר; רמב"ם וטור ושולחן ערוך; ספרי שו"ת; ספרי חקירה מורה נבוכים, וכדו'; זוהר וכמה וכמה ספרי קבלה. כל זה היה שגור על לשונו הקדוש בעל פה, קשה לציר שיוכל איש לכלכל דברים רבים כאלה ביום אחד, ובנוסף לכל זה היה ענינו פקוחות על כל תהלוכות העיר שינאווע והקהילה בכלל ובפרט, כאשר נמצא עוד היום בק"ק שינאווע כמה תקנות טובות שתיקן.

וכל זה מתוך דוחק ועוני, כי הוא עיר קטנה, ולא הספיקו לו לחם חקו, אך הוא הסתפק במועט וקיים התורה מעוני, וקיבל הכל באהבה, והוסיף להרבות עוד בסיגופים והיה יושב בתענית כמה ימים רצופים.

אשתו הרבנית הצדקת ע"ה, בראותה כי תש כוחו מאד לסיבת התעניתים, התחילה להפצירו לבל יוסיף עוד להתענות כל כך. ולא נתן לבו לדבריה.

ויהי כדברה אליו יום ויום ולא שמע אליה, עשתה בהשכל למען תמנע אותו מהתענית. היא ידעה כי רוב מעשיו הוא עושה בהצנע לכת ואינו רוצה בשום אופן שיתגלה לשום איש. אי לזאת פתחה פיה בחכמה, ואמרה לכל איש אשר בא לפתח אהל משה לבקש דבר ה', "הניחו לו להרב כי הוא יושב היום בתענית", ותש כחו מאוד לדבר עם אנשים. כן עשתה בחפץ כוונתה, ביודעה כי לא יחפוץ שיתפרסמו מעשיו הקדושים, ובוזה תכריחהו למנוע מזה. ואכן חפץ לבבה הצליח, וחדל מהתעניתים, כי לא יכל לסבול אשר יתפרסם מעשיו הקדושים.

ואמר בעצמו לעת זקנתו, שהוא מחזיק לה טובה על זה, כי כך נתוסף בו כח בנערותו, וזה עומד לו עתה בזקנתו לעבוד את ה' בכל כוחו, ולו היה ממעט עוד יותר בסיגופים בילדותו, היה גופו יותר חזק וממוחזק בעת הזקנה לעבודתו ית"ש.

על מה זעק ההייליגער מנחת אלעזר ממונקאטש זצוק"ל

הופיע ראש המחלקה, ואמר לו, שיש במחלקה חולה אנוש שסובל מאד, יש לו כאבים גדולים, והצעקות של הרבינער מפריע לו מאד.

ההייליגער מונקאטש'ער רב פרץ בבכי, ואמר לו מתוך נהמת לבו: "מיר טוהט אויך וויי, מיר טוהט וויי פארןאס שכינתא בגלותא, פארןאס משיח קומט נאך נישט, וועגן דעם שריי איד" - גם לי כואב, כואב לי מדוע שכינתא בגלותא, מדוע אין בן דוד בא, על זאת אני זועק.

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף פו, ב' סיון תשפ"ב)

התועלת בעשיית תשובה תמיד

הח כבוד קדושת האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א סיפר, ששמע מהגאון הצדיק רבי יהודה'לע מדז'יקוב זצוק"ל, שהרבי הקדוש בעל העטרת ישועה מדז'יקוב זי"ע ועכ"ל, סיפר פעם באמצע הטיש: הייתי פעם בעיר ווינה, וראיתי פועל אחד שעוסק בנקיון הרחוב, שאלתי אותו מה תועלת יש במה שאתה מנקה את הרחוב, הרי תיכף אחרי זה הם מתלכלכים כבתחילה. והשיב לי, אדוני הרבי, אם לא היו מנקים את הרחוב כל כמה זמן, היה הלכלוך מגיע עד למעלה מהראש.

והנמשל מובן, שהגם שאחרי שיהודי עושה תשובה, היצר הרע מנסה להכשיל אותו לא עליכם לחזור לסורו, אבל על ידי שהוא לא מפסיק לעשות תשובה, לא מגיעים העבירות עד למעלה מהראש.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם יבמות דף פח, י' טבת תשע"ה)

השבוע בדרך היומית (כתובות דף כד) נלמד בס"ד את דברי התוספות (ד"ה חד) "נגון הפשט וניתוח דברים הכשרים בזרים". ונספר על זה סיפור נורא: הרבי הקדוש מרן רבי יששכר דוב מבעלזא זי"ע גם לאחר שנתמנה לאדמו"ר מבעלזא והיה עסוק כל כולו בעבודת הקדוש וקבלת קהל, המשיך ללמוד שיעורים קבועים עם בניו ונכדיו בגמ' ומפרשים.

יום אחד אמר הרבי לבנו הרה"ק מבלוגרייא ולנכדו הרב ישעיה זושא, שהיום מתחילים ללמוד סדר קדשים. הם התפלאו מה היום מיומיים, וסיפר להם הרבי, שבלילה חלם שהוא עומד בבית המקדש ומכבדים אותו בהפשט וניתוח, ברגע הראשון תמה, הרי הוא זר ואיך מכבדים אותו בזה, איזה בושות היו לו אם לא היה זוכר שהפשט וניתוח כשרים בזר, ולכן הוא רוצה ללמוד בדוקא סדר קדשים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם כתובות דף כד, ו' אדר תשע"ה)

לאיזה דרגה אפשר להגיע באהבת ישראל

דודי זקני הגאון הצדיק רבי אברהם חיים ברים זצ"ל מצדיקי ירושלים סיפר סיפור מזהים, על הסבא קדישא ההייליגער אהבת ישראל מויזניץ זי"ע, הרבי הקדוש רבי ישראל בן הרבי הקדוש רבי ברוך, [שהיומא דהילולא קדישא שלו הוא בב' סיון, נסתלק בשנת תרצ"ו]. דהנה חמיו הגאון הצדיק רבי ישראל טויסיג זצוק"ל הרב ממאטערסדורף, היה פעם במעיינות המרפא קרלסברד באותו זמן ששהה שם גם ההייליגער רבי האהבת ישראל מויזניץ.

רבי ישראל טויסיג רצה לזכות לראות את התפילה של האהבת ישראל, ולשם כך הלך במיוחד באחד מן הימים בימות החול למעונו הק'. כשכנס אחזו אז באהבת עולם, וסיפר, דכשהרבי הגיע לסיום הברכה, "ובנו בחרת מכל עם ולשון, וקרבתנו מלכנו לשמן הגדול סלה באמת באהבה", ראו שהתעורר בקרבו כזה אהבת ישראל, עד שהוא עמד לפוג מהשתוקקות מגודל אהבת ישראל.

לפתע הסתובב מאחוריו, וראה יהודי פשוט שנראה כמו אחד מה"עמך", מגושם במראהו, ההייליגער אהבת ישראל רץ אליו, ושמו אותו ברוב אהבה וחביבה, ורק אז חזר למקומו וסיים את הברכה: "ברוך אתה ה' הבוחר בעמו ישראל באהבה".

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף פו, ב' סיון תשפ"ב)

המסירות נפש לתפילה של הרבי

נספר סיפור נורא מההייליגער רבי ה"מנחת אלעזר" ממונקאטש זי"ע, הרבי הקדוש רבי חיים אלעזר, בן הגה"ק רבי צבי הירש שפירא בעל הדרכי תשובה, שנחטף מכלל ישראל בשנת תרצ"ז [והיומא דהילולא קדישא שלו הוא ביום ב' סיון]. בסוף ימיו שכב על מיטת חוליו בבית החולים בפעסט, היה לו יסורים נוראים ותשישות נוראה, אך בכל זאת לא מנע את עצמו מעבודת התפילה, והמשיך להתפלל בקול חזק ובהתלהבות עצומה.

ביום אחד, ההייליגער מנחת אלעזר עומד לפני העמוד בחדרו, וכל כולו להבת אש, צועק ומתחנן אל ה' בתפילתו. פתאום נכנס ראש המחלקה ויגש אל הרבי, ואמר לו בהתנצלות, שהקולות שיוצאים מהחדר של הרבינער, מפריעים מאד לשאר החולים הנמצאים במחלקה, שחלקם ל"ע חולים מסוכנים. ההייליגער מנחת אלעזר ענה, שישתדל מחר להנמיך את קולו בהתפילה.

אמנם למחרת כשהגיע שוב זמן התפילה, לא עמד לו הכח לחסום את פיו, והתפלל שוב בלהבת אש ובקול גדול. שוב

כואב לי
מדוע
שכינתא
בגלותא

בשבת קודש פרשת נשא, שבת ערב מתן תורה, ניגשתי לעמוד לתפילת שחרית, תוך כדי ששרתי בא-ל אדון, "טובים מאורות שפרא אלהינו, יצרך בדת בנינה ובהשכל, כח וגבורה נתן פהם, להיות מושלים בקרב תבל", האיר לי הבורא עולם ווארט שבשביל שום כסף לא אמכור אותה. הגמ' אומרת במסכת מגילה (טז): ליהודים היתה אורה ושמוחה וששון ויקר (אסתר ח, טו), אמר רב יהודה, אורה זו תורה. ועפ"ז חשבתי בחמלתה' עלי לפרש, ד"טובים מאורות שפרא אלהינו", קאי על התורה הקדושה, טובים - איך טוב אלא תורה (אבות ו, ג), תורת הנגלה, מאורות - אורה זו תורה, האור שבתורה - תורת הנסתר, יצרך בדת בנינה ובהשכל את ההייליגע לעכטיגע תורה, כח וגבורה נתן פהם, בתורה הקדושה, להיות מושלים בקרב תבל, שהעוסקים בתורה יוכלו למשול ביצר הרע שלהם בזכות לימוד התורה, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין (קידושין ל:). עוד י"ל בקרב תבל, שהיהודי יושב בסוף הבית כנסת ולומד תורה בצניעא, מקבל כח עצום, שהמילה שלו משפיע לכל העולם, הלימוד התורה שלו מקרב אפילו יהודי הנמצא בקצה האחר של העולם.

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף ז, צ"סין תשפ"ב)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א

איתא במדרש (קהלת רבה, א), "שמעת תורה מפי תלמיד חכם, יהי בעיניך כאילו שמעו אזניך מהר סיני", מרן הראש ישיבה הוא מגדולי ממתיקי התורה בדורינו, הראש ישיבה של הראשי ישיבות, צהלתו בפניו תמיד, אם רוצים לקבל חשקת התורה, צריך לבוא לשמוע שיעור ו"קאָך" רתיחא דאורייתא מהראש ישיבה. הלוא הוא זקן ראשי הישיבות, "ראש ישיבת פונביז", בעל בד קודש, רבינו רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א.

בורא עולם זיכה אותי אתמול בלילה אחרי מעריב להתקבל לשיחה אצל רבינו הראש ישיבה שליט"א. הידידות והקשר עם משפחת פוברסקי נמשך כשבעים שנה, אבא זצ"ל רבי שמואל צבי למד בפונביז אצל אביו ראש ישיבת פונביז מרן רבי דוד פוברסקי זצוק"ל, שאהב את אבא אהבת נפש. בנוסף, סבא ז"ל רבי בנימין, היה גר בשכונת שתי בנינים ליד הראש ישיבה שליט"א.

אבא היה תמיד מספר לנו על הרבי שלו הגאון רבי דוד פוברסקי, וכך היה אומר, "הרבי שלי הראש ישיבה היה אדם השלם". וכראיה והוכחה על כך היה מספר סיפור נורא: הראש ישיבה היה לו שעה קבועה לפנות בוקר שהיה מגיע לשיבת פונביז ללמוד סדר מיוחד. יום אחד זה קרה, הראש ישיבה יצא מביתו לשיבה, כשהתקרב לשיבה, בחור אחד מהפנימיה שעבר עליו כמה ימים קשים בישיבה, רצה להוציא קצת את הלחץ שלו. מה עשה, לקח את קערת ה"נעגיל וואסער" ופסע עם זה לכיוון הרחוב, לא פחות ולא יותר הוא התחיל לשפוך את כל המים על הרחוב, בלי להסתכל איפוא המים נשפכים.

רק לאחר מעשה, כשכבר נרגע במקצת, פקח את עיניו לוודא ששום איש לא ניזוק ממנו חס ושלום. ואז הוא פרץ בצווחה חרישית, אוי לי ואוי לנפשי, איזה ביש מזל אני, בדיוק ברגעים אלו עבר הראש ישיבה ברחוב! כדרכו תמיד לצעוד בשעה זו לשיבה לסדר לימוד לפנות בוקר, והמים נשפכו בדיוק עליו. הוא היה בטוח בלבו שעוד בו ביום יסלקו אותו מן הישיבה, אך לתדהמתו הגדולה הראש ישיבה כלל לא קרה כלום. את עיניו לראות מהיכן המים מגיעים, מי העומד תחת זה, רק המשיך לצעוד ברוגע לשיבה, כאילו לא קרה כלום. זה סיפור נורא - היה אבא מסיים, ורואים בזה איך שהיה "אדם השלם, שלימות המידות".

באתי לראש ישיבה שליט"א להעניק לו את הספר החדש "מתיקות הדף היומי", הראש ישיבה לקח את הספר, ועיין ממושכות בגליונות, תוך כדי שהוא מחייך אלי ומודה לי עמוקות. לפני שהתחלתי לדבר עם הראש ישיבה בלימוד על "אתה הוא עקיבא, ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו" (יבמות טז), חיכה לי הפתעה מרגשת, אחד מבאי ביתו הקרובים של הראש ישיבה, אומר לראש ישיבה, הרב קובלסקי כתב מאמר מהראש ישיבה בגליון שלו, מתיקות הדף היומי, זה היה בגליון 8, ולא פחות ולא יותר, (אותו מקורב שחפץ בעילום שמו) מתחיל לצטט בעל פה את כל השטיקל תורה של הראש ישיבה שנכתב בגליון, (היום כבר אוחזים ב"ה בגליון 126), המאמר ההוא נכתב לפני יותר משנתיים. כמובן הראיתי את המאמר לראש ישיבה מתוך הספר שהחזיק בידו, והראש ישיבה שמח מאד.

ברכותינו ותפילותינו הוא, שמרן ראש הישיבה יאריך ימים על ממלכותו - ממלכת התורה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ויביא אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף נב, כ"ז ניסן תשפ"ב)

מרן ראש הישיבה שליט"א
מעין בספר החדש מתיקות הדף היומי

מקולמוסם של הקוראים

ונתינה מהאדם לקונן, וקרבות מסוג זה התחילו כבר מאז בריאת העולם מימות הבל, נח והאבות הקדושים. **הב' הוא קרבן שבא בעד כפרת חטא**, שהאדם החוטא מתבונן מה הוא היה צריך לעבור ממה שעושים לקרבן הבהמה ומזה חזר בתשובה.

ולכן אפשר להמחילוקת בגמ' קאי בזמן שאין בית המקדש קיים, ולמעשה אינם חולקים כלל, אלא רצו להסביר מה הדרך להתכפר בימינו שאין ביהמ"ק קיים? והיות שעיקר הקרבן הוא הבעת מסירות הנפש והרצון שלנו למענו יתברך זה מתבטא בהקרבת הקרבן. אולם בימינו יש עצה אחרת כדחזינו שאמר ה' לדוד **"כי טוב לי יום אחד בחצרוך מאלף"** [הכוונה שטוב לו להקב"ה יום אחד של לימוד של דוד מאלף קרבנות]. הרי שהתורה עולה בדרגתו ולכן בימינו האדם בלימודו יכול להתקרב אל בוראו. זה שאמר רבה שלמעשה היום לצעירנו בזבח ומנחה אינו מתכפר, אבל כן מתכפר בדברי תורה ואביי הוסיף ואמר שגם מי שאינו בגדר ת"ח יכול לעשות נחת רוח דוגמת הקרבן, על ידי מסירות נפשו לגמול חסדים עם הזולת.

ואסיים במעין הפתיחה: זכית ואצלך זה גמילות חסדים משולב בדברי תורה, ששניהם ביחד הם קרבן מיוחד שלך למענו יתברך, השי"ת יחנך ויצליח דרכך להגדיל תורה ולהאדירה.

מינאי מוקירך, אהרן רכניצר - גבעת זאב

בס"ד, יום שלישי פר' קרח

לכבוד הרה"ג ר' אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א, מזכה הרבים בשיעורי המתוקים בקול הלשון, ממש שפתים ישק, כה יוסיף ה' ויתן לך כח להגביר חיילים לתורה, ויתרבו השומעים והלומדים בסייעתא דשמיא.

ביום שני פר' קרח שמעתי את השיעור בדף קה ביבמות, וביארת בחידוש משלך, ואמרת אל תמנע טוב מבעליו ואוסיף מחידוש שעלה לי תוך כדי שמיעה ממאמר שכתבתי בפרשת שלח שממנה עולים הדברים כדלהלן:

הבאת את דברי הגמ' (יבמות קה). "אמר רבה בזבח ובמנחה אינו מתכפר, אבל מתכפר הוא בדברי תורה. אביי אמר בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בגמילות חסדים". נשאלת השאלה אם אינו מתכפר על ידי הזבח ומנחה, אלא על ידי גמילות חסדים או תורה, אם כן זבח ומנחה זה, למה לי? ואפשר לתרץ, דהנה אם נתבונן נראה שיש ב' סוגי קרבנות, הא' קרבן של הקרבה מעצמי לה' מחווה של רצון טוב

מאוצרות הפרשה

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל. הנועם אלימלך מבאר, שהצדיק הרוצה להמשיך השפעות על ישראל, צריך לחבר את עצמו עם שאר צדיקים, ולדבר עמם, דע"ז הם יסייעו אותו להסתים פי המקטרג מעליו בזכות הרבים, ובכך יוכל להמשיך ההשפעות על ישראל, מה שאין כן כשהוא לבדו, צריך כח גדול להשקיע לבדו את המקטרג לבל ישלוט בו. וזהו וידבר משה אל ראשי המטות, פירוש, שחיבר עצמו עם הצדיקים. לבני ישראל, כמו שבביל ישראל, כדי להמשיך להם השפעות טובות.

נקודה למחשבה:

מי אמר שהוריק ואשתך וחברך נבראו כדי לשמש אותך? אולי אתה נבראת כדי לשמש אותם! (הרבי הקדוש רבי חיים זאנוויל מריבניץ ז"ע)